

дичні особи не мають наміру діяти відповідно до його положень, а тільки створюють деяку видимість. Встановити фіктивність – означає виявити небажання сторін настання закріплених наслідків, встановити реальну мету. Удаваний, навпаки, має на меті виникнення, зміну чи припинення цивільних прав та обов'язків, але не тих, які були засвідчені. Тобто фактично вчиняється інший правочин з метою приховання реального. Відповідно до цих особливостей суд при розгляді справ виносить різні рішення: наслідком удаваних правочинів є застосування норм, що регулюють конкретний вид правочину, який реально було вчинено, а фіктивні визнаються недійсними.

Список використаної літератури:

1. Цивільний кодекс України: законодавство України. Редакція від 04.11.2018, підстава 2581-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 20.11.2018).
2. Давидова І.В. Недійсність фіктивного правочину: загальна характеристика. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2014, № 6. С. 47–49
3. Практика розгляду судами цивільних справ про визнання правочинів недійсними. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0003700-08>

Ключові слова: правочин, фіктивний правочин, вдаваний правочин, недійсність правочину, договір, підстава недійсності, наслідки фіктивного правочину.

Ключевые слова: сделка, фиктивная сделка, мнимый сделка, недействительность сделки, договор, основание недействительности, последствия фиктивной сделки.

Key words: transaction, fictitious transaction, commissioned transaction, invalidity of the transaction, contract, grounds for invalidity, consequences of a fictitious transaction.

СОЙКА ЮЛІЯ ЮРІЇВНА

*Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ,
студентка навчальної групи ЮД-741*

КАРПЕНКО РОМАН ВАЛЕРІЙОВИЧ

*Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук,
викладач кафедри цивільно-правових дисциплін*

МУНІЦИПАЛЬНА ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ: ПОНЯТТЯ ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Саморегулювання у господарській діяльності визначається як добровільне здійснення заходів суб'єктами з метою організації та впорядкування суспільних відносин у певній сфері, визначення правил, стандартів та принципів для забезпечення інтересів суспільства та відповідної спільноти. Визначаючи саморегулювання через призму цивільного права, В. В. Кочин стверджує: «Саморегулювання є способом упоряд-

кування суспільних відносин між юридично рівними суб'єктами на основі взаємного визначення їх прав і обов'язків, що формуються у відповідному правочині, або шляхом створення норм і правил поведінки спеціально створеними організаціями (регуляторами), які визнаються та виконуються їх учасниками (членами)» [1, с. 55]. Конституція України не визначає права на саморегулювання суб'єктів господарської діяльності, створення саморегулюваних організацій. Однак низка статей Основного закону спрямована на врегулювання питань економічної багатоманітності, свободи підприємницької діяльності, охорони приватної власності, що є взаємозалежними явищами. Передусім зазначене стосується Розділу 1 «Загальні засади», перша стаття якого передбачає функціонування України як демократичної держави.

Саме демократія забезпечує діяльність різноманітних організацій, сприяє їх автономії, вільному вирішенню питань у певних сферах суспільства незалежно від органів державної влади. За допомогою демократичного устрою дотримують прав людини, гарантують свободи, у тому числі підприємницької діяльності, укладання договору. Діяльність демократичної держави пов'язана з усвідомленням громадянами потреби корисної поведінки, їх активною роботою у добровільних об'єднаннях та після всього забезпеченням саморегулювання їх діяльності також в економічній сфері суспільства. Крім того, на розвиток конституційних положень частина перша статті 5 Господарського кодексу України «Конституційні основи правопорядку у сфері господарювання» визначає, що правовий господарський порядок в Україні формується на основі оптимального поєднання ринкового саморегулювання економічних відносин суб'єктів господарювання та державного регулювання макроекономічних процесів, виходячи з конституційної вимоги відповідальності держави перед людиною за свою діяльність та визначення України як суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави. Отже, законодавець пов'язує функціонування ринкового саморегулювання з реалізацією принципу відповідальності держави перед людиною та утвердженням основних засадничих положень побудови державності. Ефективність функціонування саморегулювання сприятиме розбудові громадянського суспільства, адже запровадженій Конституцією України принцип відповідальності держави має гарантувати становлення належних інституцій, форм та методів у сфері впорядкування відносин між громадянами, у тому числі тих, які здійснюють господарську діяльність. На основі реалізації принципу соціальної спрямованості економіки саморегулювання суб'єктів господарської діяльності сприяє як підвищенню відповідальності у певній сфері, створенню та розбудові альтернативних державному механізмів захисту прав суб'єктів підприємницької діяльності, так і охороні прав споживачів. Крім того, практика інших держав свідчить, що саморегулювання підвищує рівень надання послуг, якості товарів та сприяє подальшому уникненню проявів недобросовісності, нечесності у підприємницькій діяльності. Стаття 8 Основного закону проголошує принцип верховенства права, що є сукупністю морально-правових цінностей, відповідно до яких мають регулюватися відносини в демократич-

ному суспільстві, вирішуватися питання життєдіяльності людей, розглядатися справи у судах [2, с. 94]. Первинними принципами та передумовами права є людська гідність та свобода (автономія) [3, с. 28]. Особа має право діяти на свій розсуд; укладати договори, об'єднуватися у саморегульвні організації, визначати правила поведінки, які відповідають етичним нормам та не заборонені законодавством. Цікавою є політична практика сусідніх європейських держав. Варто звернути увагу на положення статті 17 Конституції Польщі, яка включає до Розділу 1, що стосується засадничих питань побудови польської державності та суспільства «Республіка», зокрема, таке: «1. За допомогою закону можна створювати професійне самоуправління, яке представляє осіб, зайнятих у професіях, які вимагають публічного довір'я, і піклується про належне здійснення цих професій у межах публічної зацікавленості і для його охорони. 2. За допомогою закону можна створювати також інші види самоуправління. Це самоуправління не може порушувати свободи здійснення професій і обмежувати свободу підприємництва» [4, с. 28]. Як бачимо, поряд із дозволом, наданим на самоуправління та створення професійного самоуправління у сфері «публічного довір'я», Основний закон Польщі встановлює певні обмеження. Держави Європейського Союзу віддають перевагу корисності саморегулювання. Директива Європейського Парламенту та Ради Європи 2006/114/ЄС від 12 грудня 2006 р. про введення в оману та порівняльну рекламу (кодіфікована версія) не унеможливає добровільного контролю, який можуть заохочувати держави-члени, за введенням в оману або порівняльною рекламою, що здійснюють органи саморегулювання, та звернення до таких органів, що є додатковим заходом до судових або адміністративних процедур [5]. Згідно з Директивою Європейського Парламенту та Ради Європи 2010/13/ЄС від 10 березня 2010 р. про узгодження певних положень, визначених законами, підзаконними актами та адміністративними положеннями (далі – Директива), у державах-членах стосовно надання аудіовізуальних медіапослуг держави-члени відповідно до своїх правових традицій мають визнавати ефективність саморегулювання як доповнення до законодавчих та судових та/або адміністративних механізмів, а також його корисну роль. Та попри те, що саморегулювання може бути додатковим механізмом реалізації деяких положень цієї Директиви, воно не має витіснити законодавчих зобов'язань на національному рівні. Співрегулювання забезпечує мінімальний юридичний зв'язок між саморегулюванням і національним законодавцем у межах правових традицій держав. Співрегулювання дає змогу державі втручатися у випадку, коли її цілей не досягнуто. Не зазіхаючи на офіційні зобов'язання держав-членів щодо транспозиції, ця Директива заохочує до застосування співрегулювання та саморегулювання [6]. Отже, поряд із саморегулюванням має завжди існувати співрегулювання. Держави мають забезпечувати їх взаємозв'язок та взаємодію з огляду на ментальні особливості своєї правової системи. У цій Директиві наголошено: саморегулювання є добровільною ініціативою, що дає змогу комерційним суб'єктам, соціальним партнерам,

недержавним організаціям або асоціаціям приймати спільні для всіх керівні принципи.

Список використаної літератури:

1. Кочин В. В. Поняття та ознаки саморегулювання у цивільному праві України / В. В. Кочин // Юридична Україна. – 2014. – № 10. – С. 52–55.
2. Ткачук П. Застосування принципу верховенства права судами конституційної та загальної юрисдикції / П. Ткачук // Вісник Конституційного Суду України. – 2005. – № 5. – С. 94–101.
3. Шилінгов В. С. Верховенство права – основоположний принцип правової системи / В. С. Шилінгов // Часопис Київ. ун-ту права. – 2009. – № 2. – С. 26–29.
4. Конституция Республики Польша от 2 апреля 1997 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/rosyjski/kon1.htm>.
5. Директива 2006/114/ЄС Європейського парламенту та Ради від 12 грудня 2006 р. про введення в оману та порівняльну рекламу (кодифікована версія) // Офіційний вісник Європейського Союзу L 376/21 від 27 грудня 2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : old.minjust.gov.ua/file/31123.
6. Директива Європейського Парламенту та Ради Європи 2010/13/ЄС від 10 березня 2010 р. про узгодження певних положень, визначених законами, підзаконними актами та адміністративними положеннями у державах-членах стосовно надання аудіовізуальних медіапослуг (Директива про аудіовізуальні медіапослуги) (кодифікована версія) (текст застосовується в ЄЗ) // Офіційний вісник Європейського Союзу L 95/1 від 15.04.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : old.minjust.gov.ua/file/31496.

Ключові слова: саморегулювання, господарська діяльність, Конституція України, Директива Європейського Парламенту та Ради, додатковий засіб, ініціативна діяльність суб'єктів.

Ключевые слова: саморегулирование, хозяйственная деятельность, Конституция Украины, Директива Европейского Парламента и Совета, дополнительное средство, инициативная деятельность субъектов.

Key words: self-regulation, self-regulation of economic activity, economic activity, the Constitution of Ukraine, the European Union, additional means of initiating activity.